

MODEL SDÍLENÍ ELEKTŘINY

IMPLEMENTACE V PRAVIDLECH TRHU S ELEKTŘINOU A EDC
OD SRPNA 2024

15.1.2025

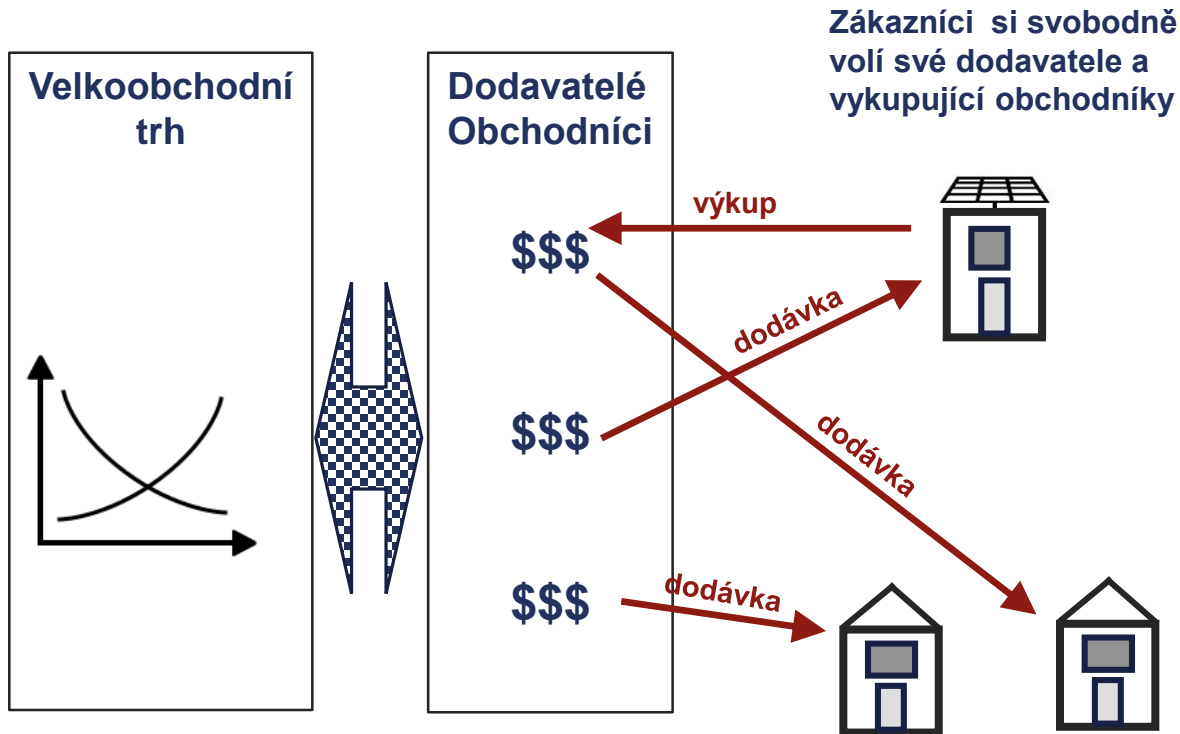
Alexandr Černý

ředitel

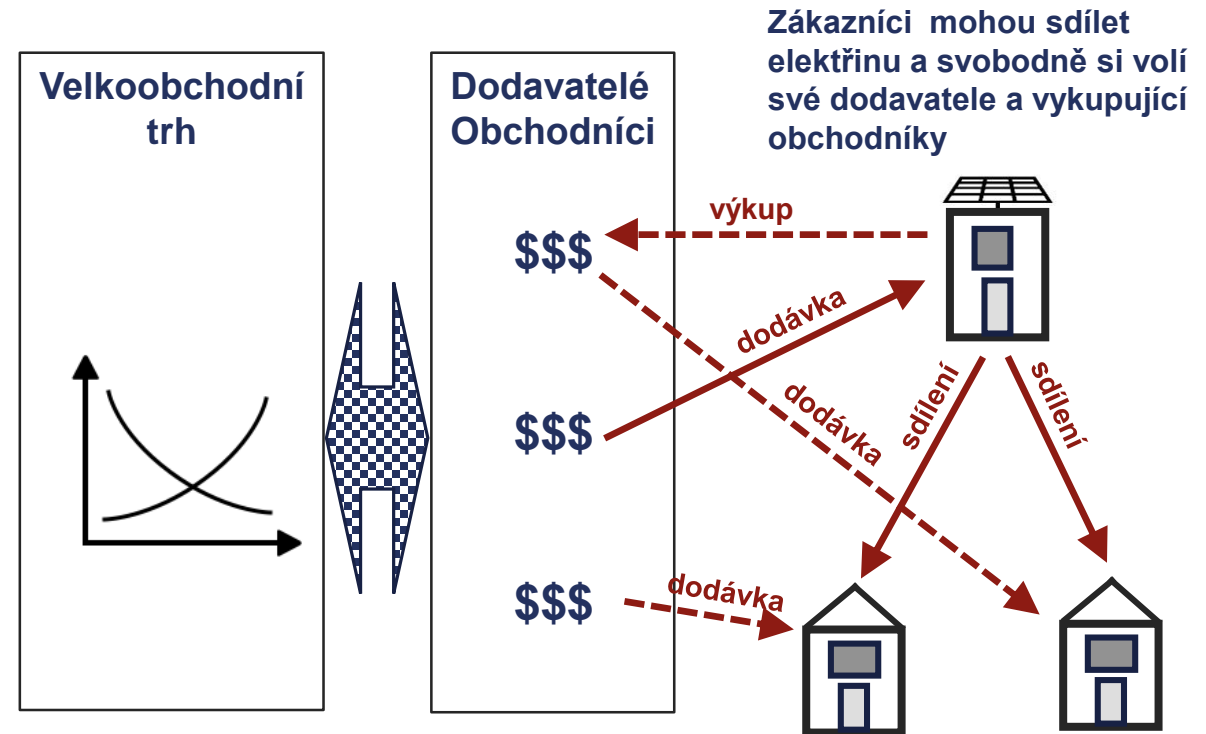
Odbor technické regulace elektroenergetiky a plynárenství

Sdílení elektřiny umožňuje aktivním zákazníkům a členům energetických společností vzájemně sdílet elektřinu bez nutnosti být aktivními účastníky trhu s elektřinou, tedy ještě před tím, než dojde k nákupu a dodávce elektřiny obchodníky a ke zúčtování odchylek.

Standardní trh elektřinou

Trh s elektřinou včetně sdílení

Objem sdílené elektřiny zmizí z portfolia dodavatelů a obchodníků na obou stranách – výkupu i dodávky

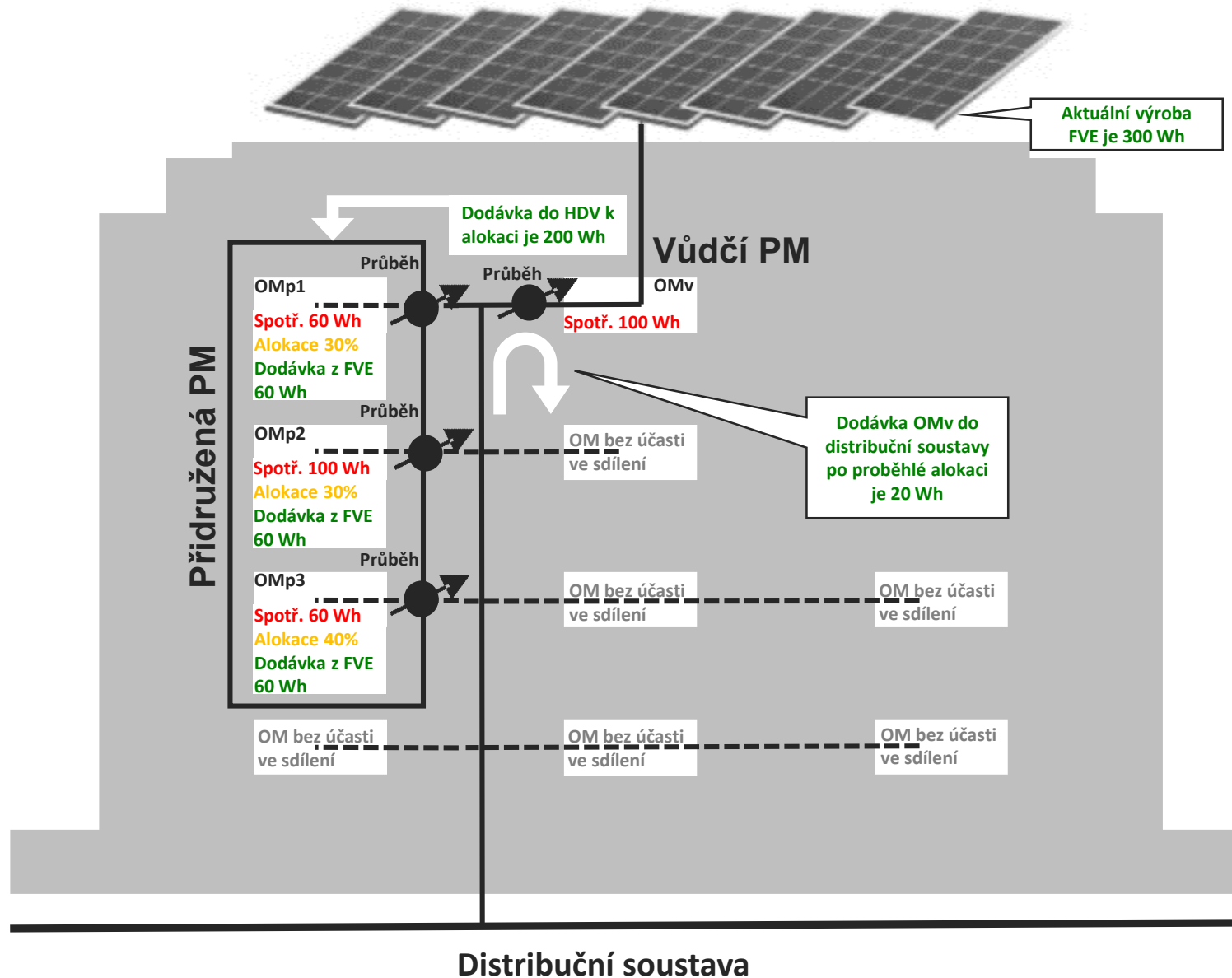
Dobré pro zákazníky, energetická společenství a dekarbonizaci:

- ▮ Přináší úspory aktivním zákazníkům a výrobcům.
- ▮ Posiluje roli zákazníků a pomáhá zvýšit jejich znalost o fungování trhu s elektřinou.
- ▮ Pomáhá rozvoji OZE.
- ▮ Pomáhá rozvíjet komunitní a municipální projekty.

Špatné pro dodavatele a obchodníky; zvyšuje komplexitu zúčtování dodávek:

- ▮ Obchodníci a dodavatelé přicházejí kvůli sdílení elektřiny o marži 2x -na dodávce i na výkupu elektřiny!
- ▮ Díky sdílení je objem dodávky a výkupu dodavateli a obchodníky menší, ale přesto jim zůstává zodpovědnost za celou odchylku, která může být vzhledem k obtížnější predikci i větší.
- ▮ Vyhodnocení a zúčtování sdílené elektřiny je komplexní úloha vyžadující dodatečné IT kapacity, infrastrukturu a systémové náklady (např. náklad na EDC).

MODEL SDÍLENÍ V BYTOVÉM DOMĚ PODLE PTE ERÚ PŘÍKLAD VÝPOČTU ALOKACE SDÍLENÉ ELEKTŘINY

Registrace dodávkových a odběrových EAN (EANd a EANo):

- / EANd = registrační číslo předávacího místa pro dodávku elektřiny do sítě, která je sdílána do EANo.
- / EANo = registrační číslo předávacího místa pro odběr elektřiny ze sítě, kterému je sdílána elektřina dodaná do sítě z EANd.
- / V rámci registrace se u každé skupiny sdílení evidují všechna EANd a EANo a všechny parametry nezbytné pro vyhodnocení sdílení, tedy pro alokaci dodávky, zúčtování a fakturaci obchodníkem na základě DÚF.

Alokační klíč:

- / Alokační klíč určuje způsob výpočtu elektřiny sdílené v rámci skupiny sdílení z jednotlivých EANd do jednotlivých EANo.
- / Výpočet podle alokačního klíče probíhá pro každý zúčtovací interval (15 minut), kdy je během tohoto intervalu vyhodnocována dodávka z EANd proti spotřebě přiřazených EANo s využitím individuální hodnoty parametrů zadaných při registraci EANo do skupiny sdílení.
- / Základní možné varianty alokačního klíče:
 - / **Statický:** alokace pouze podle definovaných procent pro každé EANo (maximálně do výše spotřeby).
 - / **Dynamický:** alokace podle poměru spotřeby jednotlivých EANo (maximálně do výše spotřeby).
 - / **Hybridní (kombinovaný):** v prvním kole statická alokace a ve druhém kole dynamická alokace (maximálně do výše spotřeby).

Zúčtování dodávky a fakturace:

- / Zúčtování dodávky a fakturace u EANd i EANo zohledňuje sdílenou elektřinu z jednotlivých EANd do jednotlivých EANo.
- / Zúčtování dodávky a fakturace u EANo respektuje využití distribuční soustavy při sdílení elektřiny.

Model EAND-EANo se statickým alokačním klíčem

pro skupiny sdílení s celkovým **počtem EAND a EANo vyšším než 50**

- Omezení na přiřazení maximálně 5 EAND sdílejících do jednoho EANo.
- Počet EAND ve skupině sdílení však omezen není.
- Platí omezení na celkový počet EAND a EANo v jednotlivých typech skupin sdílení podle EZ.
- V rámci jedné skupiny sdílení musí být nastaveno u všech párů EAND a EANo stejné využití DS.

Model EAND-EANo s možností volby iteračního alokačního klíče

pro skupiny sdílení s celkovým **počtem EAND a EANo menším nebo rovným 50**

- Omezení na přiřazení maximálně 5 EAND sdílejících do jednoho EANo.
- Počet EAND ve skupině sdílení však omezen není.
- Platí omezení na celkový počet EAND a EANo v jednotlivých typech skupin sdílení podle EZ.
- Při volbě iteračního alokačního klíče:

Počet iterací = $\min(5, \text{počet EANo ve skupině sdílení})$, tedy až 5 iterací.

- V rámci jedné skupiny sdílení musí být nastaveno u všech párů EAND a EANo stejné využití DS.

Registrace EANd v EDC

- ! Před přiřazením EANd do SSE musí proběhnout registrace EANd v EDC, kterou provádí držitel SoP, který si před registrací musí zajistit přístup do EDC uzavřením smlouvy o přístupu do IS EDC

Registrace skupiny sdílení elektřiny (SSE) a přiřazení EANO do této skupiny:

- ! Skupinu sdílení registruji přiřazením registrovaného EANd do této skupiny a volbou typu SSE.
- ! V dalším kroku přiřadím do SSE jednotlivé EANO a nastavím alokační klíč.
- ! Každý EANO i EANd smí patřit jen do jedné skupiny sdílení.
- ! Suma alokačních procent pro každý EANd ve vztahu ke všem EANO nesmí být větší než 100 %.
- ! Informace o nevyužití DS při alokaci z daného EANd do daného EANO může být zadána pouze, pokud se obě PM nacházejí za jednou hlavní domovní skříní (HDS).
- ! Registraci EANO lze aplikovat pro výpočet sdílení až po osazení průběhového měření.

V praxi bude registraci skupiny sdílení provádět za celou skupinu její zástupce.

- ! U EANd je držitel SoP o požadavku na přiřazení do skupiny sdílení informován a může vyjádřit svůj nesouhlas.
- ! U EANO je přiřazení do skupiny sdílení provedeno pouze na základě požadavku správce bez dalšího ověření.
- ! Při registraci si zástupce zvolí mezi typem skupiny, kterou registruje (viz další slide).

Typy skupin sdílení elektřiny, které budou nastaveny v systému EDC:

/ SSE typu 1

Společenství bez ohledu na umístění PM, a tedy bez „slevy“ na regulovaných složkách ceny za MWh.
Až 1000 EANd a EANo; neprovádí se kontrola na umístění PM za jednou HDS.

/ SSE typu 2

Zákazník/výrobce sám sobě nebo jinému zákazníkovi bez ohledu na umístění PM, a tedy bez „slevy“ na regulovaných složkách ceny za MWh.

Až 11 EANd a EANo; neprovádí se kontrola na umístění PM za jednou HDS.

/ SSE typu 3

zákazník/výrobce, nebo společenství v rámci PM za jednou HDS, a tedy se „slevou“ na regulovaných složkách ceny za MWh.

Až 1000 EANd a EANo; provádí se kontrola na umístění PM za jednou HDS.

Součtové měření prostřednictvím sdílení a tedy registraci párových EANů bude možné provést pod typem 1 nebo 2.

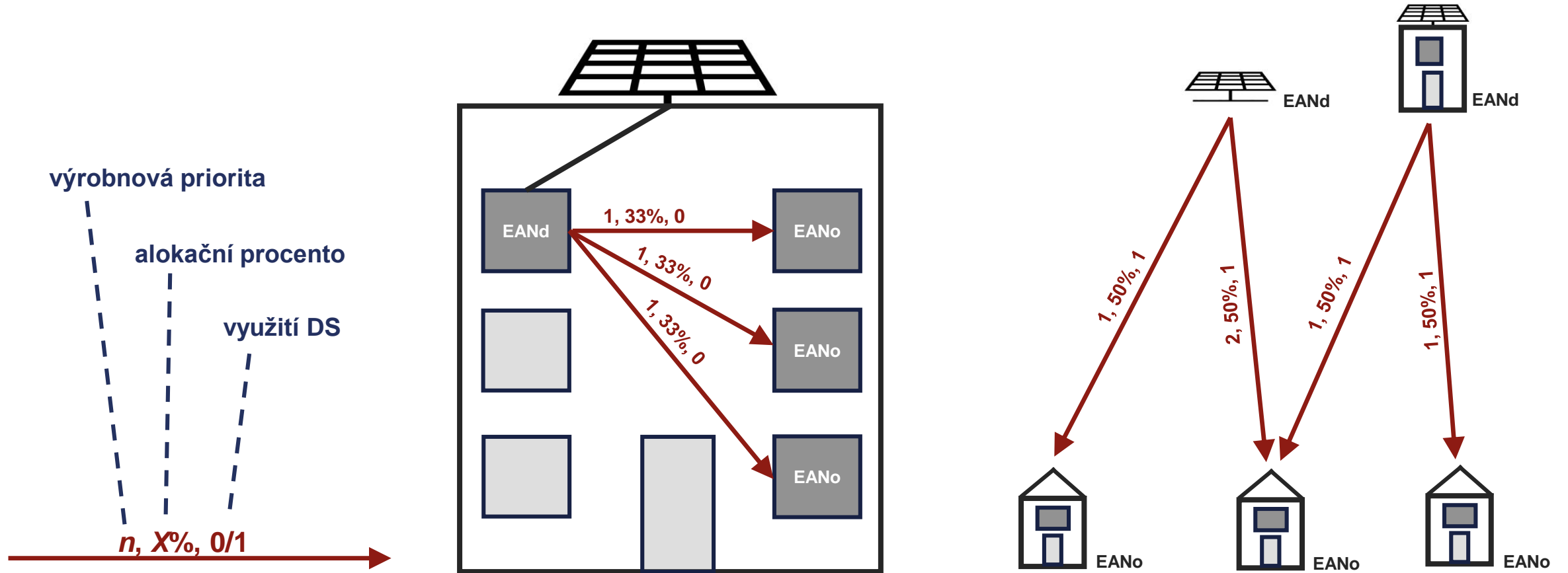
Registrace EANO a EAND v rámci jedné skupiny sdílení :

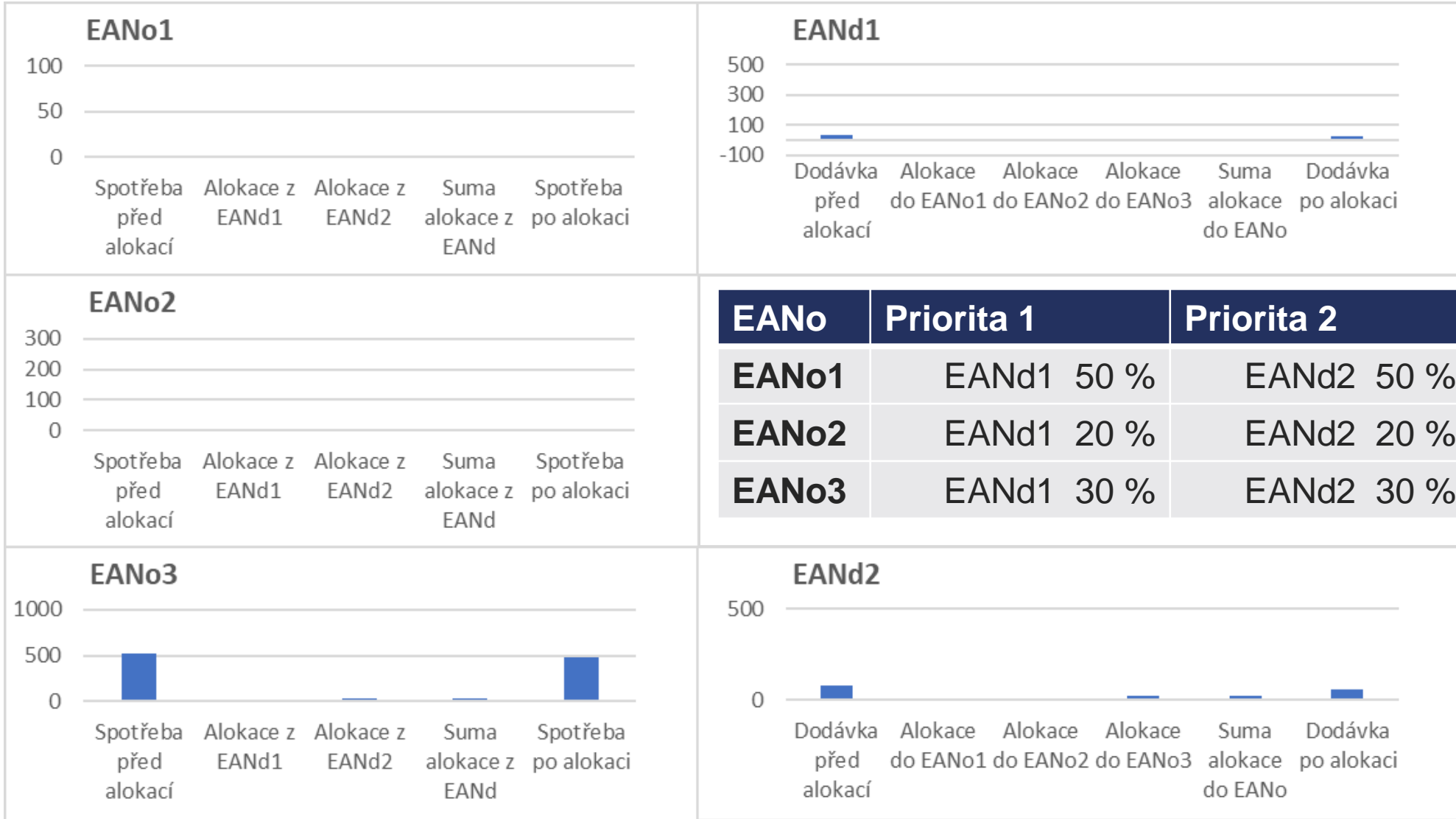
! Každý EANO registruje informaci o všech EAND, které do tohoto EANO sdílí elektřinu dodanou do sítě:

	Priorita výrobná 1			Priorita výrobná 2			...	Priorita výrobná m^{**}		
EANO	EAND	Alokace	Využití DS*	EAND	Alokace	Využití DS*	...	EAND	Alokace	Využití DS*
EANO ₁	EAND ₁₁	%	ano/ne	EAND ₁₂	%	ano/ne	...	EAND _{1m}	%	ano/ne
EANO ₂	EAND ₂₁	%	ano/ne	EAND ₂₂	%	ano/ne	...	EAND _{2m}	%	ano/ne
...
EANO _n	EAND _{n1}	%	ano/ne	EAND _{n2}	%	ano/ne	...	EAND _{nm}	%	ano/ne

* Pro celou skupinu sdílení buď ano, nebo ne. ** m je maximálně 5.

- ! Každý EAND má ve vztahu ke každému EANO index priority výrobní.
- ! Každý EAND má navíc ve vztahu ke každému EANO přidělené alokační % a informaci, je-li při alokaci elektřiny z tohoto EAND do daného EANO využita distribuční soustava (v dočasném řešení platí pro celou skupinu sdílení ano, nebo ne).
- ! V rámci každé skupiny může mít každý EANO přiděleno až m EAND (v dočasném řešení maximálně 5), ze kterých je do daného EANO alokována výroba postupně podle priority těchto EAND.

Zúčtování dodávky a fakturace respektují využívání DS při sdílení elektřiny:

- ! Pro fakturaci komodity se použije vždy změřená spotřeba EANO snižená o alokovanou elektřinu ze všech EAND, ze kterých daný EANO elektřinu sdílí.
- ! Pro fakturaci regulovaných složek se použije změřená spotřeba EANO snižená o alokovanou elektřinu pouze z EAND, ze kterých daný EANO sdílí elektřinu bez využití DS (EAND za stejnou HDS), zároveň platí, že v dočasném řešení v rámci jedné skupiny sdílení musí být nastaveno u všech párů EAND a EANO stejné využití DS.
- ! Pro fakturaci dodávky EAND do sítě se použije změřená dodávka do sítě snižená o elektřinu alokovanou z daného EAND do všech EANO, do kterých dané EAND elektřinu sdílí.

Na faktuře budou podle novelizované vyhlášky o vyúčtování dodávek uvedeny následující informace:

- ! Objem změřené elektřiny.
- ! Objem elektřiny dodané obchodníkem = změřeno – sdíleno.
- ! Objem elektřiny distribuované distributorem = změřeno – sdíleno bez využití DS.

Legislativní omezení daná LEX OZE II:

- // Dočasné regionální omezení pro EAN skupin sdílení energetických společností na 3 sousedící obce s rozšířenou působností (ORP).
- // Trvalé regionální omezení u společností pro OZE na 3 sousedící obce s rozšířenou působností (ORP) v oblasti hlasovacích práv a provozovaných výroben elektřiny.
- // Trvalé omezení na 11 EAN sdílejících u skupin sdílení mimo energetické společnosti (zákazník/výrobce sám sobě do jiných PM, zákazník/výrobce jiným zákazníkům) s využitím distribuční soustavy
- // Dočasné omezení v rámci jedné skupiny sdílení na maximálně 1000 EAN sdílejících u energetického společností nebo společností pro OZE nebo u skupin sdílení mimo energetické společnosti bez využití distribuční soustavy (za HDS).
- // Při sdílení „sám se sebou“ (náhrada součtového měření) se jedná o variantu sdílení s využitím distribuční soustavy.
- // Každý EAN smí být pouze v jedné skupině sdílení. (V LEX OZE III je toto omezení od 1. 8. 2026 zrušeno. Od tohoto data stanoví počet SSE, do nichž lze přiřadit jeden EAN vyhláška o PTE, ve které ale bude omezení zatím zachováno.)

Technická omezení dočasného řešení:

- // Maximálně 5 EAND sdílejících do jednoho EANO v jedné skupině sdílení (celkový počet EAND v jedné skupině sdílení ale omezen není).
- // Pro skupiny sdílení o velikosti do 50 EAN včetně se provádí výpočet alokované elektřiny až v pěti iteracích, což aproximuje hybridní alokační klíč, a tedy zvyšuje objem sdílené elektřiny.
- // Pro skupiny sdílení o velikosti nad 50 EAN se provádí výpočet alokované elektřiny pouze v jedné iteraci, což představuje prostý statický alokační klíč.
- // V rámci jedné skupiny sdílení musí být nastaveno u všech párů EAND a EANO stejné využití DS (buď ano, nebo ne).

Aktuální počty sdílejících zákazníků jsou v řádu tisíců až malých jednotek desetitisíců, což je méně než jsme očekávali.

Obchodní bariéry:

- ▮ Obchodníci mohou nyní ve smlouvách o dodávce a zejména ve smlouvách o výkupu sdílení zakazovat, pokutovat, nebo sdílející zákazníky nepřiměřeně znevýhodňovat.
- ▮ LEX OZE III řeší ochranu sdílejících zákazníků. Obchodník se bude muset zdržet:
 - jednání, kterým by podmiňoval uzavření smlouvy o dodávce elektřiny nebo o sdružených službách dodávky elektřiny zákazem sdílet elektřinu nebo omezením množství elektřiny, které je účastníkovi trhu s elektřinou povoleno sdílet,*
 - jednání, kterým by omezoval zákazníka, výrobce elektřiny nebo provozovatele zařízení pro ukládání elektřiny v jeho právu sdílet elektřinu nebo ho bez spravedlivého důvodu znevýhodňoval cenovými nebo jinými podmínkami dodávky elektřiny oproti účastníkům trhu s elektřinou, kteří elektřinu nesdílejí.“*
- ▮ Přesto mohou být cenové podmínky dodávky a výkupu pro sdílející zákazníky odlišné. Nemělo by se ale jednat o nepřiměřené a neodůvodněné znevýhodnění.

Technické bariéry :

- ▮ Je nutná instalace průběhového měření u všech EANO registrovaných ve skupině sdílení elektřiny.
- ▮ V některých případech je potřeba provést úpravy rozvodů a elektroměrových rozvaděčů, které mohou být nákladné.
- ▮ S PDS se nicméně podařilo vyjednat, že požadavky na instalaci průběhového elektroměru jsou u sdílení stejné jako při instalaci chytrého elektroměru v rámci běžného „roll-outu“ u spotřeby nad 6 MWh/rok, akorát s tím rozdílem, že v elektroměrovém rozvaděči nesmí být při instalaci elektroměru kvůli sdílení krycí maska.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Alexandr Černý

ředitel

Odbor technické regulace elektroenergetiky a plynárenství

Energetický regulační úřad
Masarykovo náměstí 91/5, 586 01 Jihlava
+420 564 578 666
podatelna@eru.cz
ID datové schránky ERÚ eeuaau7
www.eru.cz

